

U ostalom oda je rasprava na pre-mnogim mjestima auktorovu animoznost pače mržnju naprama katoličkoj Crkvi, njenoj nauci, njenim ustanovama i predstavnicima.

Dr. I. A. Ruspini.

U. Talijski: Moral i društvo. Osvrt na jedan članak »Uzgajatelja« u Sarajevu. Preštampano iz »Narodne Svijesti«. Naklada svećeničke književne družbe u Dubrovniku. Tisak dubrovačke hrvatske tiskare. 1925.

O. Urban Talijski je stvarno raščinio izvode prof. Jurkića, koje je on u pitanju društvenog morala svojedobno iznio u Vidovićevoj časopisu »Uzgajatelj«. U tim je izvodima sadržana glavna nauka tog sarajevskog kulturno-etičkog pokreta: moral »čovjektivost«, propovijedanje harmoničnog čovjeka, uz zabacivanje religije, a naročito onog religioznog morala, što ga kršćanstvo zastupa.

Opaske su o. Talijske, što ih pruža kao odgovor na krive izvode prof. Jurkića, kratke, ali uvijek obrazložene. Njegova je namjera i bila, da samo letimično ispravi očite zablude uma u izviđanju o najvažnijim pitanjima društvenog života. O pojedinim bi se pitanjima moglo pisati opširno, kad bi se sa svih strana obrađivala.

Knjižica i ovako pruža jednu dostatnu orijentaciju u pitanju, o kojemu je govor. Valja je proširiti i na sela, gdje se pod vidom prosvjete i etičke revnosti unose krivi nazori, s namjerom, da se pobija kršćanstvo.

Dr. A. Živković.

Вел. Т. Арсић: Морална криза нашега друштва. Ср. Карловци 1926. Српска манастирска штампарија. Стр. 20.

Autor je ovu raspravu štampao najprije u časopisu »Hrišćanski ži-

vot«, što izlazi u Srijemskim Karlovcima. Ovako preštampanu valjalo bi, da je proširi što jače među srpsku inteligenciju, da joj bude jasnom i glasnom opomenom, šta je ona skrivila i koliki je njezin grijeh protiv naroda.

O problemu moralne krize savremenog našeg društva mnogo se pisalo i još uvijek piše. I kod nas kao i kod drugih naroda. Čitav pokret g. Vidovića iz Sarajeva počinje odatle i oštro ističući ovu negativnu crtu u inteligencije našeg naroda. G. Arsić je uvjerljivim tonom, u živim bojama orisao onu strašnu sliku, što je pruža srpsko društvo. Osobit je njegov prikaz Beograda. »Grad nezajazivih ambicija, sitne pameti, bulevardskog ukusa, monmartovskog nemorala; stecište karijerista, arivista, mahera i štrebera svih vrsta, on pruža zgodan teren za akciju posljednjeg socijalnog taloga... U idejnom pogledu Beograd je sitan, jednostrani i isključivi polutan. U moralnom pak pogledu on je najgnjiliji tip, najveća gnojnica na našem narodnom organizmu. Iz njega izviru sve gadosti... U seksualnom nemoralu i perversnosti, po mišljenju mnogih, on premaša procentualno i sam Pariz...« (str. 10.)

Ova naša savremena kriza nosi »karakter jedne socijalne opasnosti« (str. 4.). Širi se i zahvaća sve jače dimenzije. To je »novu u moralnoj krizi«, da nosioci njezini sada postepeno lome prepreke, što su ih nekad dijelile od naroda i sve više i više postaju strahovito zarazna, razorna sila. Ideologija, ukus, mentalitet bulevara prete da postanu ideologija ukus i mentalitet našeg pokolenja« (str. 3.).

Autor tačno opaža razlog. Nema to moderno društvo jednog vodećeg